

Kjære innbygger i Tynset kommune

Som dere kanskje har lest i media, så kan jeg bekrefte at det for tiden er økonomisk krevende å være kommune. Trøsten er at vi ikke er alene. Over halvparten av landets kommuner fikk i fjor et negativt resultat, og Tynset var en av dem.

Årsaken er hovedsakelig økte renter, kostnadsvekst, pensjonsforpliktelser som binder kapital, og stadig flere oppgaver/krav som ikke fullfinansieres fra staten, i tillegg til at stadig flere mennesker har fått utfordringer med å mestre livet og dermed trenger støtte, hjelp og oppfølging i større og mindre grad.

Budsjettoverskridelser og for høyt driftsnivå er noe vi må ta på alvor. Vi må rett og slett arbeide for betydelige innsparinger, og det betyr at det blir endringer i våre tjenester.

Dette skal vi sørge for at ikke går utover eldre, syke og de mest sårbare. Vi må sikre at de får all den hjelp de trenger. Men det er ikke sikkert vi kan levere alle tjenester på den måten og på det nivået vi har gjort i lengre tid.

Mange har snakket om dette lenge. Demografien tilsier at vi får flere eldre, samtidig som det blir færre i arbeidsfør alder. Det betyr færre hender til å levere kommunale tjenester, men også vanskeligere å rekruttere kvalifisert arbeidskraft for alt næringsliv da det rett og slett ikke vil være arbeidskraft nok.

Summen av dette tilsier at vi trolig på sikt må tolerere/løse vårt oppdrag med mindre bemanning i skoler, barnehager, i helsevesenet osv. Og vi må tolerere og jobbe for kontinuerlige forbedringer og endringer, for å kunne jobbe smartere og på måter hvor vi får benyttet våre ansattes kompetanse på en best mulig måte.

Jeg synes det er synd at vi som kommune ikke har råd til å ha løpende barnehageopptak, sommeråpne barnehager, flere ansatte i barnehage, skole og helsevesen for å nevne noe, for det bidrar jo til å lette en arbeidshverdag både for brukere og ansatte. Men når tilgangen på penger i form av rammeoverføringer fra staten, samt skatter ikke dekker kommunens kostnader, så må vi bruke mindre.

Og i en slik sammenheng tror jeg det er viktig at vi sammen minner hverandre på at vi tross alt har gode tjenester i vår kommune. Og det skal vi ha i fremtiden også, men det er dessverre ikke penger nok til at vi kan prioritere alt som i utgangspunktet er fornuftig, og det kan hende at vi som innbyggere må venne oss til at vi fremover må ta noe mer ansvar for oss selv og vår familie, i et fellesskap med kommunen og frivilligheten.

Det kan være lett å tenke at kommunen har brukt penger på ufornuftige ting. Før man trekker den konklusjonen kan det være greit å være kjent med kommunens ulike fond og retningslinjene som ligger til grunn for bruk av de enkelte fond. Samtidig kan det være greit å vite at vårt låneopptak er under snittet for norske kommuner og det kan være greit å være kjent med hvilke penger vi har mottatt fra andre for å gjennomføre ulike satsinger og investeringer.

Så kan det være greit å nevne at vi stort sett hvert eneste år i utrolig mange år har mottatt skattepenger på slutten av året som et resultat av at Norge har gått godt. Det har gjort at vi har landet med positivt resultat selv om det i tjenestene totalt har vært et overforbruk.

Disse skattepengene har de siste årene med blant annet kostnadsvekst og krig i Europa uteblitt og pengene vi i dag har på disposisjonsfond blir fort borte hvis vi ikke klarer å lykkes med nedskjæringer og budsjettkontroll. Dessuten er de pengene vi har på disposisjonsfond i

utgangspunktet bundet til våre fremtidige pensjonsforpliktelser. Ergo blir kommunens likviditet dårligere for hvert år hvis vi ikke klarer å holde oss innenfor årets budsjett.

Dette er bakgrunnen for at vi nå jobber med omstilling. I den anledning har vi vedtatt å benytte eksterne til å se på hele vår virksomhet. Vi har bedt noen om å se oss i kortene med mål og håp om at vi kan få gode råd på hvordan vi kan gjøre ting smartere med mål om å spare penger fremover. Dette arbeidet er startet og vil fortsette utover 2026.

Dette er en prosess hvor vi ønsker å være transparente og hvor vi har som mål å informere dere etter hvert og etter beste evne. Det vil også ligge referater og lignende åpent og tilgjengelig på vår hjemmeside, slik at alle kan lese det som vekker interesse.

I tillegg arbeider ledere og ansatte nå på spreng for å kunne legge frem et realistisk budsjettforslag for 2026, der de skal komme opp med forslag til ulike innsparinger som vi politikere må ta stilling til allerede i høst.

Jeg tror vi som organisasjon også må sette av tid og sette fart i et arbeid med mål om kontinuerlig forbedring, der det er fokus på bred involvering av alle ansatte, og et tankesett der alle har noe å bidra med når det gjelder forslag til smartere løsninger, bedre arbeidsflyt etc.

Det finnes mange eksempler på kommuner som har jobbet systematisk med dette og som har lyktes med store innsparinger, mer fornøyde ansatte og brukere.

Så jeg er optimistisk på at dette skal vi klare sammen. Men det betinger at vi er et vi, et fellesskap der administrasjon og politikere jobber på lag, der de ulike tjenesteområder jobber på lag, der hver og en ansatt bidrar med sin kunnskap, sitt nærvær og sin entusiasme, og der de folkevalgte gjør prioriteringer og står støtt i eventuelle upopulære avgjørelser som de mener er riktige å ta.

Og i en sådan stund kan det være greit å huske at ting generelt går mye lettere hvis man våger å ha et åpent sinn!

George Bernhard Shaw sa det ganske godt: « Virkeligheten er et speil; det smiler hvis du smiler til det»

Dette skal vi få til sammen!

Vennlig hilsen

Merete Myhre Moen

ordfører